

Mårten Olsson
Mark- och Exploateringschef
marten.olsson@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Remiss, En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)

Sammanfattning

En parlamentarisk sammansatt kommitté har fått i uppdrag att ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken i syfte att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar. Trelleborgs kommun har fått möjlighet att yttra sig över förslaget. Kommunstyrelsen samordnar yttrandet med arbetsmarknadsnämnden. I betänkandet föreslår Migrationskommittén bland annat:

- Att tidsbegränsade uppehållstillstånd, liksom i övriga EU, som huvudregel ska beviljas skyddsbehövande vid det första beslutstillfället.
- Att permanenta uppehållstillstånd tidigast ska kunna beviljas efter tre år och endast om vissa krav uppfylls, till exempel att man kan försörja sig och har kunskaper i svenska språket samt att ett försörjningskrav som huvudregel ska gälla vid anhöriginvandring.
- Att man ska återgå till en ordning där det ska vara möjligt att bevilja uppehållstillstånd om det föreligger synnerligen ömmande omständigheter.

Trelleborgs kommun framhåller i sitt yttrande:

- Vikten av att skapa rätt förutsättningar för integration, snabb etablering för de som får stanna och ett bra återvändandearbete för dem som fått avslag.
- Att utformningen av systemet måste säkerställa att kommuner i tid kan planera för nödvändig samhällsservice samt att kommunerna får ekonomisk ersättning för mottagandet av alla nyanlända oavsett form för uppehållstillstånd.
- Att konsekvenser för kommunerna kring hantering av utbildning och bistånd för personer som fått avslag på asylansökan men är folkbokförda i Sverige åtgärdas.

Beslutsunderlag

SOU 2020:54

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår besluta

att föreslå kommunstyrelsen att besvara remissen En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU:54) med bifogat yttrande

Beslutet och yttrandet skickas till

ju.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till ju.ema@regeringskansliet.se

Ange diarienummer Ju2020/03215 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Ärendet

Yttrande över betänkandet en långsiktigt hållbar migrationspolitik, SOU 2020:54

Bakgrund

Regeringen beslutade den 14 juni 2019 att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken i syfte att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar. Utgångspunkten för uppdraget har varit att migrationspolitiken ska vara human, rättssäker och effektiv.

Migrationskommittén lämnar ett antal förslag och bedömningar kring den framtida migrationspolitiken. Många av de förslag som lämnas avser längden på uppehållstillstånd, i vilken utsträckning anhöriginvandring ska vara möjlig samt åtgärder som ska säkerställa att fler människor kommer till Sverige genom säkra och lagliga vägar.

Den parlamentariskt sammansatta kommittén om migrationspolitiken har den 15 september 2020 överlämnat betänkandet *En långsiktig hållbar migrationspolitik (SOU 2020;54)*. Justitiedepartementet har remitterat betänkandet till olika remissinstanser.

Arbetsmarknadsnämnden i Trelleborgs kommun har getts möjlighet att yttra sig över remissen *En långsiktig hållbar migrationspolitik (SOU 2020;54)* från Justitiedepartementet.

Remissvar

Trelleborgs kommun vill i detta remissvar i första hand framhålla vikten av att migrationspolitik och integrationspolitik hänger samman. En sammanhållen reform av mottagandet av asylsökande och nyanlända är av vikt för att skapa rätt förutsättningar för integration, snabb etablering för de som får stanna och ett bra återvändandearbete för dem som fått avslag på sin asylansökan.

Utformningen av systemet måste säkerställa att kommuner i god tid kan planera för grundläggande samhällsservice till personer som bosätter sig i Sverige och ge dessa individer goda förutsättningar att etablera sig i landet.

Vidare är det av största vikt att kommunerna får ekonomisk ersättning för mottagandet av nyanlända, oavsett på vilka grunder uppehållstillstånd beviljas. Idag krävs det att uppehållstillståndet är beviljat på vissa grunder för att stadsbidrag ska utgå till kommunerna. Detta innebär att kommunerna har stora kostnader för SFI, samhällsorientering och etableringsinsatser för nyanlända som beviljats uppehållstillstånd på andra grunder där stadsbidrag inte utgår. Kommunens åtaganden är desamma och det är av största vikt att kommunen kan ta tillvara på de kompetensresurser som kommer till kommunen med de nyanlända genom att erbjuda insatser. Detta blir dock en kommunal kostnad när stadsbidragen inte

omfattar alla och det leder i sin tur till svaga planeringsförutsättningar och en ryckighet i verksamheten. Lång etableringstid och låga inkomster för gruppen utrikes födda leder också till kostnader för kommunen. Här behövs en förändring i uppdraget för nyanländas etablering där kommunerna måste få ett större formellt ansvar och full ekonomiskt täckning. Som ersättningssystemet är utformat idag tar det enbart hänsyn till specifika insatser och merkostnader, dock inte till de långsiktiga ekonomiska konsekvenserna som blir en följd av lång etableringstid.

Arbetsmarknadsnämnden i Trelleborg ser att de språkkurser och kurser i samhällskunskap som behövs för att personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd enligt kommittéförslaget ska kunna klara kraven för permanent uppehållstillstånd medför att kommunerna måste utöka vissa verksamheter inom den kommunala vuxenutbildningen och avseende samhällsorienteringen för nyanlända. Vilka kostnader som kan tänkas uppstå går inte att beräkna innan kursinnehållet är slutligt bestämt, men att det kommer att innebära en kostnadsökning är troligt och det är av största vikt att kommunerna ersätts för detta.

Arbetsmarknadsnämnden menar vidare att det är viktigt att klargöra hur kunskapskrav ska utformas och hur bedömningen av kunskapskraven ska genomföras om dessa ska vara grund för uppehållstillstånd.

Samhällsorienteringen ska enligt gällande förordning ges så tidigt som möjligt efter ankomst i kommunen. En ansökan om permanent uppehållstillstånd ska kunna göras tidigast efter att en individ har haft tidsbegränsade uppehållstillstånd i tre år. Arbetsmarknadsnämnden bedömer att det är viktigt att klargöra hur lång tid det kan gå från det att individen genomgått kursen till att ansökan om permanent uppehållstillstånd ska göras.

Som framgår av konsekvensanalysen riskerar krav på snabb försörjning att leda till att individer väljer snabba, kortsiktiga lösningar för att uppnå tryggheten med ett permanent uppehållstillstånd framför långsiktiga investeringar.

Arbetsmarknadsnämnden tror att detta kommer bidra till ökat tryck på sektorn för enklare jobb som är redan konkurrensutsatt. Vidare menar arbetsmarknadsnämnden att det kan leda till att färre kommer att studera eller delta i andra kompetenshöjande insatser vilket gör att nyanlända i mindre utsträckning blir en kompetensresurs inom de många branscher som har kompetensförsörjningsproblem inom områden som kräver yrkesutbildning.

Som framgår i betänkandet kan vissa oklarheter uppkomma när nyanlända med tidsbegränsade uppehållstillstånd ansöker om förlängt tillstånd och Migrationsverket inte hinner besluta i frågan om förlängt tillstånd innan det tidigare tillståndet går ut. Arbetsmarknadsnämnden bedömer att dessa oklarheter samt i vilken omfattning individens rätt till insatser och ersättning i kommunen klargörs.

En ytterligare fråga som kommunen uppmärksammat och som är viktig att åtgärda om tillfälliga uppehållstillstånd ska användas i större omfattning, är att personer som är folkbokförda i Sverige och får avslag på ansökan om förlängt uppehållstillstånd eller inte ansöker om förlängt uppehållstillstånd trots detta är fortsatt folkbokförda i Sverige. Detta får konsekvenser för kommunernas beslut om t.ex. utbildning och ekonomiskt bistånd.

Vidare vill Trelleborgs kommun lyfta behovet av utökad uppgiftsskyldighet mellan stat och kommun för att kommunen ska ha planeringsförutsättningar för ett så bra mottagande som möjligt.

Slutligen vill Trelleborgs kommun framhålla vikten av en effektivare asylprocess, ett formellt ansvar för kommunerna för nyanländas etablering samt full ekonomisk kompensation för kommunernas åtaganden kopplade till nyanlända, oavsett grunden till eller längden på uppehållstillstånd.

Trelleborg, 2020-11-02

Lars G Olsson

Ordförande arbetsmarknadsnämnden

Zara Göransson Tosic

Förvaltningschef